

Malkā,
Jelgavā sanemot:

Bar adreses pahrmainu
jamalşa 10 kap.

Redakcija un ekspedīzija:
Jelgava, Kangihferu eelā № 1.

Fatmeeſchui Amiſes.

Ishahk dimreis nedelâ

84. gada-gahjums.

Peesihmes par Kursemes femes reformas projektu.

Nupat („Latv. Av.“ 55. un 56. numurā) eepasīstīnojām fawis lašitujus ar Kurzemes muisčnezzibas iſstrahdoto un no muisčnezzibas brahligās konferenzes pēnemto Kurzemes īemes reformas projektu. Šis dokuments, neskatotees uſ to, laždu ūtahwolli pret to eenemu, ir fwarīgs diwejādā ūnā: 1) vee ta- gadejeem apstahklem projekts ar leelakeem waj mašakeem vah- grosijumeem war tapt — par likumu, un 2) projekts raksturo, lai ari ne ūtaita, tad ūtahwolka ūnā eewehrojamas Kurzemes eedsihwotaju grupas domas par wehlamo Kurzemes īemes re- formu un Kurzemes vafchwaldibas turpmāko iſbuhiwi.

Muischneezibos projekta pamatlunkts, no kura atrisnās visi tātakēs pameedeeni, ir — prestondu nodoklu māksla. Tā ir galvenā eesīmē teesībai, piedalīties par Kurzemes vācībalibas. Jautajums par to, waj bij politiski gudri, iſstumt pavisam no sēmes vācībalibas personas, lūkām par 1500 rubļu masaks ihpaſchums, jaatstahj iſchķirt laikam. Dāſčās Wahzu amīsēs strīhdōs par projektu iſteitīdās domas par Latvieshu politisko negatawibū leezīna tilki, zīl tālu no ūvīstās pejās ūvraſčanas wehl ir abas puſes pat wiſweeglaſ ūſlano- jāmōs jautajumōs — fai mīneiſītās leetās. Wiſabā ūnā māntos ūenjs — 26,000 rubļu wehrīs ihpaſchums, lai bouditu vilnu balsīs teesību — uſſtatams par vāhrāk augstu. Žīlihdī ūnoſčs apſtāklis ūchāja ūnā buhtu tilki tas, ka pirmajai weh- letaju kategorijai, pee kuras veederēs muischneeki, projekta nos- ūzītis tilpat leels deputatu mātīruins, ka třeſčai wehletaju ka- tegorijai, pee kuras veederēs wiſwairs — ūemneeki. Projekta ūſtāhdītājs atſaužā ūche ari uſ ūstatistiku, proti, pehz ūfizialām ūnām 47% no wiſcas Kurzemes sēmes atrodās ūemneelu leeto- ūchā un 51% muischneelu leetoſčā, kas buhtu opmehram ūeenādi. Wiſmasak nāhkoſčā ūemes pārīvaldes ūestāhdī ūbuhtu ūissītāhwetas ūilſehtas un wiſpahr ūee ihpaſchumu ihpaſch- neeki, ūreem ūeederēs ihpaſchumi no 26—6000 rubļu wehrībā. Katrā aprīnķi ūini war wehlet 3—5 deputatus. „Lib. Zeit.“ ūai ūchā ūho grupu wahrdā — ūeenālgā waj ar apſinu, waj nē — aſi kritiſē projektu un to ūofoda, gan wiſpahr, ka tas muisch- neezībā ūdot pāhrīwaru, gan tamdehī, ka ūilſehtu teesības par ūas eewehrotas. Ka projekts, kas ūsimis iſ muischneezibas ūlehpja, newareja ūeissītāhwet muischneezibas intreses, tas ir itin- dābīgi, bet ka muischneezībā, wiſmasaprinķa ūapulžēs, jau ūbuhtu ūed ūams pāhrīwars, to, projektu ūſlaſot un pāhrībaudot, gan newarejs ūazit. Ūemneelu un muischneelu deputatu ūslaitis aprīnķa ūapulžēs ūeenāds — tā tad ūche iſchķīrs ūai ūilſehtu un wiſpahr tā ūaulto ūidejo ūchķīru deputati. Ka ūee ūreen, un ūai ūi ūam ūintresču dehī, ūtāhwēs muischneezibas puſē, tas ūebuht ūaw ūofakams. To apſinās ari projekta kri- tiſē no Wahzeesħu puſes. Tā ūahds M. R. ūgs, kura ūpre- dumis, ūeſtātotees uſ wiſu ūstrauktū ūaiku, tomehr ūenzīħā ūbuht ūobjektīws, „Rig. Rundschau” ūaka: „Otras wehletaju katego- ūrijas ūastāhwās, eewehrojot ūewiſčki ūolektīwbalis, wiſabā ūnā ūgruhti ūofakams. Katrā ūnā muischneezībā ūchini ūategorijā ūebuhs pāhrīwars, un tā tad ari ūebuhs — aprīnķa waj ee- ūirkā ūapulžē.” Ūchis otrs wehletaju ūategorijas ūefināmais ūastāhwā ūchleet ari galvenais eemeſls bijis projekta ūastāhdī- ūiem, tamdehī ūee ūi ūismanigi ūpgāhjuſčees ar deputatu ūslaitu no ūchis ūategorijas.

Neapmeerinati ar jauno projektu ir õaschi ari pahrtwalschu fchaurâs kompetenzes dehl. Tâ pawisam ahrypus wimt pahrsinas stahwès pagastskolu un draudschu leetas. Ja wehleschanu zensu nofajjo til augstu, kâ tas projekta darits, tad tee- scham tas labakais bija — skolu un draudschu leetas pawisam atlaist no jauno eestahschu pahrsinas. Buhu bijis pahral netaifni, nodot peem. tam pagastskolas, pee kureu ustureschanas pedalis wiss leelais eedfjhwotaju wairums, bet tam tomehr nebuhtu teesibas, neweenu wahrdü lihds runat pee skolu pahrtwalsbes. Skolu pabalstfchana nekahdâ sînâ nam iissehgta no jauno semespahrtwaldibas eestahschu teesibâm. Noschehlojamitikai tas, ka skolu un basnizu leetas tâ tad joprojam paleek bes reformas, kamehr sche tâs ne mafak wojadfig:s, kâ zitur.

Darifchamu waloda jaunajās eestahdēs buhs wifas trijas weetejās walodas; kura waloda galwenā, to nofazis katreib eegirkna ūpulze. Gewehrojot deputatu sagaibamō fastahhwī, naw eemesia baibitees, ka Latweeshu walodas teesības netiis ewehrotas. Wafada sind ja fagaiba, ka jaunajās eestahdēs Latweeshu walobai buhs leelakas teesības, nelā tagab pagasta waldeis un teesās, un pagasta skolās. No pahrspihlejumeem tautissā sind, tillab Latweeshu, kā Wahzu pušē, taifsni jaunajās paschwalibas eestahdēs wajadsetu issfargatees walodu jautajuma. No Latweeshu walodas dibinatām teesībām tamibehk nebuht naw wojadsigs atfazitees.

Jaunas pamatīgas reformas jaunois Kurzemes seimes pārvaldības projekts neēenesis Kurzemes bīshvē, ja tos likums par likumu. Bet, kā atšķiras projekta saistībātajā (Mig. Rundsch. 155. nr.), viņi arī naw par tāhdām domajuschi. Tagadejā gluschi birokratiskā seimes presiandu pārvaldīšanā nahls eedīshwotaju mantigakās kārtas preefekstāshibas rokās. Ja tagad no pirmejo pušes Latveescheem naw gluschi nela, tad, eewedot jaunās eestahdes, Latveeschu — wišmas turigako šķiru balsīteek fawu daļu ewehrota. Ģewedot 1890. g. semīwas, Latveeschu, ewehrojot wišwairs viņu māntas stāhvollī, netik netiltu ewehroti, wišmas tās personas ne, kureām ihpaschumi sem 15,000 rbč. wehribas. Pilsehtneeki, turpretim, mairalo minnetu no semīwu eestahdēm. Bet Latveeschu ihstais elements wehī ir un laikam ilgu laiku pālīks — lauzineeki. Saagādit, ka pee mums tilks eewestos 1864. gada semīwas, kuri wišwairs naw pāschā Kreewijā, ir — illusija. Un ir semīwu eestahdes (1864. gada), saistahdītās kārdu pussimts gadu atpakaļ, — newar wairs apmeerināt tagadejo laiku prasības, kā tas aprahbīts jau rāstī par Kreewijas semīwām. Tambehk itin saprotami, ka Sibirijs un Kaukāzija, kuri patlaban spressch par semīwu eestahschu ewehšanu, teek issīstahdati projekti par semīwu eestahdēm demokratiskā garā, nelā 1864. gada semīwas. Kamehr preefeksh Baltijas neteek issīstahdats sevišķis, muhsu wajadībām un apstākļiem peemehrois semīwu eestahschu tīhps, tilmehr fault pēhž 1890. gada semīwām Latveescheem naw nelahda eemešla. Un ihpaschi teem, kuri wehīls, kā Latveeschu balsīj jaunajās seimes pārvaldības eestahdes tīkti votas pee nahzīgas teesības. Ģewedot 1890. gāda semīwas, muhschneegībai wišabu sīnā buhs leelakas teesības... Semīwu eestahdes, kā bīshabām, weenīgā darišhana un nebatu waloda buhs — Kreewu.

Wejl weens apstahllis stipri rung' teem no muischneez' bas
issirahdareem projekteem par labu. ^b Wedot, tanglejas lahtiā
jaunās pašvaldības eestahdes, peem. pehz 1890. gada semsti
tihpā, gruhti buhs dabut wajadības gadījumā kahdus pahrgro
fijumus waj islabojumus minu nosazījumōs, un ja kahdi pahr
grofijumi nahks, tee nahks, lā lihbsschnejee veebīshwojumi rahda,
preelsch wifām sinama tihpā eestahdēm, weenalga, waj weetejā
wajadība ir waj naw. Turpretim, ihpaschās Baltijas paš
valdības eestahdēs katrā sind buhs weeglak eespehjams isdarit
pahrgrofības un reformas, kas peemērotas weetejeem apstahleem
un laika vrofīumeem.

Ir issajitas domas, ka Latweescheem schimbrischam wajagot buht wispahr pret katu se mes reformas projektu. Wajagot tilai ilusibā turet gatawus sawus projektus, tad, tislihds tilskhot sahaulta jaundā „walsts dome”, pectoras projekta strahdā Buligina komisija, Latweeschu eeweheleitais deputatis zelschot preelshā Latweeschu projektu un tas kluhsho weens diwi par likumu! Teesham — nebuhtu wehrts ko ee bilst pret schahdu weenteesibu, ja taħħas domas netiftu aissħah-wetas pat atħlaħtiħib! Newajaga nebuht buht paregim, lai par redsejtu nahlofsħas „walsts domes” fastahwu. Nemajet par to, ka schis „walsts domes” kompetenze war buht waixi nekka problematika, kahda kihla ir par to, ka no Baltijas ee-weħleter 5—6 deputati aissħahwexx taisni Latweeschu un Igaunu intreħes, un laballā qadidum, ka schi aissħahwexħana „walsts dome” atradis dsiedigas ausis preelsh Latweeschu un Igaunu intreħem? Bix swariga jaundā „walsts dome” ari nebuhtu preelsh Kreewijas eelshejjas attihstibas, tad no Latweeschu un Igaunu redħesspunkta skatotees, wieñem nam par to eemfha fewiškli ga-

wilet. Ne par welti Maastreewi (apm. 7 milj.) aissrahba us to, ka viiku tautiskas intereses pat pee wisbrihwakajeem Kreewi laikraksteem waj nu konselventi teek pawisam nookuseitas, waj atrod neezigu aisslahweschhanu. Un nu 2—3 miljonu Latweeshu un Igaunu deik „walsts dome“ fazeltos spahrnos? Beschaukdam ar eelscheids bsihwes nofahrtoschhanu un vilsonisku teesibu nodroshinashchanu Kreewijā atleks fawti sinami labumi ori Kreewijas masakdam tautam, bet ar to wehlnibuht ne scho tautiku nazionalais problems, ne scho tautiku pastahweschhana nam isschekira. Par sawam tautiskam mantam, starp leelam kulturas tautam bsihwojot, tam diwkahrt wajadses buht nomoda. Ja Wahzijā un Anglijā, kur tautas weetneekus wehljau ar wirspahrigu, aisslahtu balboschhanu, kur parlamentam jau ir leelas, no tradizijsdam sen nobibinatas teesibas, tomehr wehli Polu un Iheru stahwollis ir tik raibs un nenoteikts, kotas runat par Latweeshu un Igaunu lomu jaunajā „walsts dome“? Muhsu wehstures un walstju politisks attihstibas ne-

pasihshana te rokam taustama, ja buhwè tahbas zeribas.
Attihstibas babigu gaitu newar apturet nelahti projekti,
pat tee schaursirdigalee. Par muischneezibas issirahdato Kurse-
mes semes reformu projektu newar fazit, ka wiensch pat zenstos
so apturet. Bet wiensch neeet ari dsihwei pa preekschu un ne-

dsen jaunas wagas. Tas ir atturīgs mehginajums, muhsu sa-
jukusā paškvaldības stahwolli ēnest masā mehrā kahrtibu,
bibinotees us kahrtu prīzipeem.

Sludinajumi maksā:
par sīklu rakstu rindām 8 lop., preeilspusē 20 lop.

No fara-laufa.

„Rusl. Wedom.“ nobrūsā interesantu wehstuli no kara-saula Kurſkas muischneezibai, kura, kā finams, skali dimdinaja par to, kā karu wajagot tiskai turpinat. „Neatkalotes pasinot wispaħribai — tā wehstule ūzjits, — bet fewiški Kurſkas muischneezibai, kā kad Tokijas uniwersitates studenti iſteiza weħleħchanos, lai Port-Arturu bej laweħchanas eeaemetu ar furm, wiñus uż milado pawehli wiñus noſuhtija uż Port-Arturu un gandrihs wifi tur krita pee Port-Arturas seenam, meħs zeeshi pakaujamees uż to, kā Kurſkas muischneeziba felos muħsu waroniga preteinela preeliſħiħ mei, neaprobesħodamäs tilai ar 10 rbl. seebot-ħanu „Garkanam Krustam“ un labdarigu waħru farihloħ-ħanu ewaino teem lareiñjeem par labu, bei nahks schurp kā saw-walnekk un te posizijās fajuh f'mindas muhs, kas efam bej taħħas fajuhsmibas un lolojam żeribas, kas aħtri paħu, un tomexx latrs ispiċċam fwehti sawu peenahkum pret Baru un teħwiju, ko efam daudseis apleezinajuschi ne skakäm frah-sèm, bei ar sawu d'siħwi bu. 1. armijas korpusa ofizeeu fabeedribas usdewumä apakħsch-pawlawneels Lutkomsks.“

Meera faruqā

Telegrafs nef schahdas finas par notilumeem meera satunu
sahkumā.

Nujorkā, 7. augustā (25. jūlijā). Ir norīkots tā, ka Portorosuā ūrenījai viss, kā viņi gāz pāremājās būtību, pārī ūroka. Schahds rīkojums teik ofiziali motiwets ar to, ka ūrenījas vreelshstahvis Japanā ir wehsineels, kamehr Japanas vreelshstahvis ir suhntis.

Portsmouthā, 7. augustā (25. julijā). Walsis sekretors Witte eeradās Portsmouthā ap pulksten 11 wakardā. Virms brauzeena aiseesħanas no Bostonas Witte greefās pēe kreewu kolonijas preelikstahmjeeem, kuri to juhsmiqi apsweiza.

Witte isteizās Reutera korespondentam, ka wiſch pahrnemis no wehleſčāns meeru noslehḡt, bet ka wiſs atkarajās no Japaneem. Witte daris wiſu, lai vanohktu ſpreusto mehřki, bet ja tas neisdotos, tad lai paſaule ſpreesch, kam uſkraujama par to aibildiba. — Witte uſlahpa uſ twailoniti un aibrauza uſ fugu buhmetawu, kur to ofiziali apſweizinaja kontradmirałs Mids. Kreewu pilnwaroteem par godu tika nobots ſaluts ar 19 ſchahweeneem. Pehž tam eeradās twailonits ar Japaneem. Abu leelwalſtju pilnwarotee dewās uſ juhrleetu refora ehlu. Muſila ſpěleja Amerikamu himnu; flotes ſoldati bij nostahditī rindās; Mids un Witte gahja pa preefchū. Juhrleetu ehlā tika pilnwaroteem farihkotas brokastis ar 65 kuwereem; pec galda ſehdeja marines ofizeeri ar ſawām ſewām un Potrsmutas zee-nijamakās personas. Pehž tam pilnwarotee ar automobileem eeradās Portsmutā. Teeħas ehlā tos apſweiza gubernators Muhempschiras walſts wahrdā un iſteiza zeribu, ka farunas heigfees lar Portsmutas traktatu, kura mehrenee praſižumi tilks atſihti no abeem waldnekeem un atneſis ſwehtibu abām tau-tām, la ori wiſai zilwezei. Tautas wahrdā pilnwarotos ap-ſweiza walſts ſekretara poliħgs Virfs. — Pakatilows erafees wakard. — Ofizialās meera farunas fahlfees trefchbeen 27. julijs (9. augustā).

Sachalinus padofchanas.

Sachalinas padosčanas Japaneem nu galigi notilusi. Kā „Kreewu tel. agen.“ telegramas wehsta, Sachalinas salas gubernators Lapunows padeweis Japaneem lihds ar 70 ofizeereem un 3,200 saldateem. Par šo padosčanos no „Reut. tel. ag.“ peenahkuščas tuvalas finas no Tokijas: 28. (15.) julijs Japānu jahtneku nodala ušbruka Kreeweem pee Paleu un atfweeda tos atpakaš uš deenwideem. Nahkoſčā deenā Japānu ūvalerija dabija pastipriņajumu un waijaja Kreewis lihds pat Ļawlanai, 25 juhbdes deenwibōs no Rīfowkas. Kreewi apstahjās pee Onolas, 25 juhbdes seemelobs no Ļalanas. 30. (17.) julijs Kreewu kara gubernators suhtija pee Japaneem parlamenteeri, ka wi nam truhkſot ahřstnezzibas lihdsellu, un zilwezibas labā wiñſč tad luhbſot, lai kara barbi taptu aptureti. Japānu komandeers prasijs, lai Kreewi nobod Japaneem wiſu muniziju, walbibai peederoschos ihpasčumus, kartsis, altis u. t. t. Noteikumi tapa veenemti un nahkoſčā deenā Kreewi padewās. Ļahlak fina no Tokijas, ka Japānu gu-

bernators Sachalind ofizieli darijis sinamu, ka wifa sala atroddas nu sem Japanu waldbas un ka Kreemu gubernators lihds ar sawu kara-spehu vadewees. Tadehk us latru tahaku pretoschanos no Kreemu puves neskafees waits ka us likumigu apbrunotu pretoschanos, bet ka us weenkahsfchu dumpi, un latrs no Japaneem saguhstits Kreew^a Sachalina, kuesh buhs mehginajis pretotees ar eerotscheem rola, netiks mairs usskatits ka kara guhsteknis, bet ka dumpineels un ar tahdu aapefrees ta, ka ar latru dumpineelu kara-laula, t. i. to noschaus. Japanu waldbas eestahdes Sachalina posinojuschos wifem tur nometinateem, waj ari pee spaibu darbeem turetem politiskeem noseedsneeleem, ka wini tagad ir brihwi un war aifzelot, us kureeni latrs wehlads.

Uj Mandschurijas Kara-Sauka
Ilusums. Wehsta tikai par neeewehejoramām preefchpulku ū-
duršmēm.

No ahrsemēnt.

Draudosčas parahdibas Ungarijā.

Iou fawā laikā aprahbijām, ka Ungarijas tautas weetneeku
nams atklahti issfazijis neustīzību tagadejai Fejerwari ministrija. Gewehrojot Ungarijas walīs satverīnes likumus un parlamentarisko kahrtibū, Fejerwari ministrijai wajabseja bes
ķaweschandas atkahptees no fawa amata. Bet tā ka jaunajai ministrijai, kura negribetuispildit tautas prekšstāhvju
prahtu — un to Ungarijas waldiba negrib — buhtu tahds
pat līstens, tad paleef pee waldibas stuhres ta pati Fejerwari
ministrijas apakšoms ar to nosakbit. Ie mor nekrmaldit, sami

ministrija, gribedama ar to peerahdit, ka war pahrwaldit semi pret tautas prahru un gribu. Kas nu atleek darit tautai tahdā gadis jumā sā tagab? Ministrija ir pilnigi neliku migā. Wina min ar sahjām semes konstituziju, ieb waltsis faiwerkmi, taifni tee ahrda līfumu, kam wojadsetu līfumu ispildit. Bet tautai naw tahdas polizijas, ne ari tahda militariska svehla, ar lura pa- lihdsibū ta waretu aissabut prom ministrus, kas nelikumi sehsch fawds amatōs. Wina newar ari apbrunotes ar nuhjām un iskaptim un eet ar scheem wihireem isrehkinatees. Ungarijas konstituzija schahdōs gadijumsā sā tagab, kad sahda ministrija pret tautas gribu grib semi pahrwaldit, dob tautai diwus pretestibas lihdsēkkus pret scho waldbiu: nemakst nobokkus un nedot saldatus waldbai. Ungarija scho pretestibas weidu fawz par pasiwas pretofchandā sistemu. Wifa tauta sā weens wihrs sagatawojušēs lihds ga- lam iswest scho pasiwas pretofchandā sistemu un tā peerahdit, ka likumi neteek wis isboti tikai preelsch weenlahrfschaleem un nababsigaleem laudim, bet preelsch wiſeem waltsis pawalstnee- leem, augsteem un semeem, no lehnina lihds pehdejam rokvelnim. Noboku preefīnejas Ungarija ir pilsehtas, draubschu un pagastu waldes. Schis eesta hdes, felobamos Bubaveschias pilsehtas domes nolehmumam, ari gandrījs wiſas rospreeduschas nobokkus nepeedsiht un rekrusches waldbai nedot. Pret scho Ungarijas paſchwaldbas eestahschu nolehmumu nu Fejerwarim pēnahlsās gruhtak zīhntees, nela wiashc to sahluā paredejja. Newar wiashc tatschu aissuhtit us satru pilsehtas draudsi waj padomi pēzus, feschus saldatus un līst teem tā un tā nolemt. Rupjam fisiskam spehksam, sā allash zīhnā ar garigo spehku, japaleek apalschā. Fejervari schini reisa isleetoja zītadu knisi. Winsch laidis slaja vee paſchwal- dibas eestahdēm wiſaugstālā mehrā ar patriotismu sapiparotu zirkularu: Iai taifchu tauta nelawesotees makst nobokkus, jo waldbai naudas wajagot, tapat ari dot wajadsigo militarspehku. Lai taifchu tauta ais ūtaibra patriotisma nedarot jaunas gruhtibas waldbai. Bet sche nu gan kriht ūward jautajums, waj tee, kas nemakst nobokkus, naw leelaki patrioti, nela tee kas makstā? Preelsch kam gan ir waltsis konstituzija, preelsch kam gan ir likumi, ja tos neispilba? Ko gan nosihmetu wiſi tee ūmagee upuri, ko Ungaru tauta nefusi fawas politislās brihwibas labā, ko nosihmetu Ungaru tautas neatkariba un paſch- waldbiba, ja to woretu isnhžinat vohris eedomigas eerehdnu galwas, kureām schodeen nepatihk Ungarijas konstituzija, rihu war nepatihk Ungarijas tautas un beedrofchandā brihwiba, pa- rihtu atslabta waheda un runas brihwiba. Un sā lihds tom leetas war notikt, leezina Fejervari tāhlačā rihziba. Winsch isdewis pawehli, kurā pēebraud ūbus un atzelt no amateem ee- rehdnu, kas nebuhschot preedsiht nobokkus un nemt rekrusches. Schee eerehdni nu nosihditi loti nepatihkamā ūtawofks: waj nu darit rošdm tautamu nelikumi bu un ūlouſit waldbai, waj ispildit semes konstituzijas likumus, urotees moldihoi un mixas minis-

neses konstituzijas likumus, preidees waldbai un wina ministrijas rihzibai un zeest nepelnitus fobus. Gerehdai tomehr, ka notilumi rahda, grib paikansit labak sowai si dsbalis un semes likumeem, miasi neispilda ministrijas nelikumigo powehli, bet atsalas labak no sowam weetam. Ihsis patriotismus — ta wini faka — tagab leef powisam zitu lo harit, nesk to, ko rekomande barona Fejerwari ofizialais patriotismus. Tagadejā waldiba ar Fejerwari ministriju, lai staids no kura redses punkta grib, ir nelikumiga waldbiba. Wina pate atsinis, ka tai now parlamentā balsu wairakuma, bet tomehr valcele pee waldibas stuhras, kas kaidri nosihme to paschu, ka Ungarija pastahwochhas konstituzijas patvarigu sagahschau. 1848. gada konstituzijas 3. paragrafs taisni pagehr, lai Lehnina wara tilka istiektu ar ministriju, kura atbildiga prerksh parlamenta. Bet woj nu ir eetureis schis atbildibas prinzips, kad waldbiba patur few waru, neskatoees us to, ka parlaments now to atsinis, issazidams winaoi neustizibu. Klausit tahdai pretkonstituzionelai un pretlikumigai waldbai buhtu wahrigakee zirowja zireeni pee Ungarijas likumibas kola foknes. Tamdekh latra Ungarijas pawalstneeka svechts peenahkums ir wiiseem likumigrem lihdselleem zihnitees pret tahdu waldbiu. Ja ari schi pretimturefchandas ir saweenota ar sinamām bresfmām un fujulschamu, ko nenoleedh ari oposizija, tad tomehr tas wijs ir neeks pret to launumu, ko war harit tahda sistema, kas peekauj pastahwet waldbibai,

kura rihkojās pret semes likumeem un to gribu. Mehs nebuht nenooleed sam, ka latram pawalstineelam ir sawi sinami peenah-kumi pret walsti, saka oposīcijas waboni. Ja mehs tagad skubinam eedfishwotajus nemakst nobokkus, tad ne tamdehk, ka nobokki pawisham nebuhtu mafajami, bet gan tamdehk, lai tos nesanemtu tahda waldiba, kurai us teem naw ne masalās teesibas, waldiba, kura naw us to pilnwarota no taujas preefsh-stahwjeem . . . Tee eerehdni un paſchwaldibas pahrwaldes, furi ſchinī ſinā leegſees kalpot Fejerwari ministriji, tā tad nedaris neto nelikumigu, bet taifni otradi: tee strahdās Ungarijas konstituzijas garā.

Tā ūimbrīhscham stāhw leetas. Ja ne weena, ne otra puše negribēs palikt pusjekā — un tas nāv domajams — tad Ungarija sagaidams atklahts dumpis jeb rewolūzija starp seimes konstitūcijas pēctejeem un pilsoniskās brihwibas aissstāhw-jeem un Fehervari ministrijas falpeem. Weenīgā išeja warbuht buhtu, ja valdiba vēhdejā brihdī veefahptos. Ami-
ses sohj runat atkal par zehniza atkahpschanos. Waj tas teesa, ūimbrīhscham ari newar sinat. Kātīā sind Ungarijas pilsoniskai brihwibai stāhw gruhts pahrbaudījums preefschā. Winai valeek tilki diwi zeli: waj nu fabrukt sem potvarīgās ministrijas dselss rokas, jeb waj stāidrotai un ūimbrīhscham iseez zauri ūim pahrbaudījumam un west Ungaru tautu tāhak pa lab-
loahjibas un attihstības zeku.

Notifikasi tiltaħiġ nogħata moju f'ċhees, ta uj iż-żejt kif-
buhx ilgi jaġa idha.

Tautas weetneeku zelschanas Serbijā patlaban notiluschos. Ar winu išnahkumu naw ihsti meerā ne-weena partija, tamdehk ari ministrija jutusēs pēcpeesta eesneegt atlūhgumos no amata, jo tagad walboschā partija naw dabu-juše pee wehleschanām tāhdu balsu wairakumu, ka ta bes zitu partiju peepalihdsibas spehtu tureeis pee waras. Kā „Frants. Zeit.“ no Belgrades sīno, tad wehleschanas zīhna šchoreiš bijuše neparasti afa. Gandrihs diwus mehneshus seme atradušēs tāhdā ussbudinajumā, tāhds lihds schim Serbijā neefot bijis pē- dīshwots. Pat lihds ottahlaikem salnu zeemateem ūneeguschees agitazijas wilni. Sahdščām, kurdām reti bija tas gods redset pee fewis pat weetejo aprinka preelshneku, šchinis wehleschanu agitazijas deenās bija išdewiba ušnemt ūwās ūlritusčās buh- bās pateesus ministru, gan bijuschos, gan tagadejos, ūpulgeto weenlahršcho semneku preelshā augstee Belgrades lungi plāšchi jo plāšchi iſſlahstiija ūwā politisko gudribu, pee tam ūtrs no teem apgalwoja, ka weenigi wina partija warot ūmi glahbt no ūpasuschanos. Jo tuvali nahza wehleschanu deena, jo trakala ūluwa ūhi agitazija. Tīkai Serbu semneku apdomibai japa- teizās, ka, neluhkojotes ū ūisu ūaſlīgo agitaziju, wehleschanas noriteja ūiszauri meerigi. Gewehrojama ir ori ūeedaliſčāndās pee wehleschanām. Kamehr galwas-pilsfehtā Belgrāde, kur at- ūrobās ūifa inteligenze, eerehbni un pahrtiļusčee pilsoni, ūnapi 30 prozentii no ūiseem wehlelajeem ūtahjās pee wehleschanas koſtitēm, tīkmehr ūeedaliſčāndās masafās vilfehtinās bija dauds- dīshwalo, ūemneeki balſoja gandrihs pilnā ūlaitā, un bija pat opriški, kur starp deſmitu hļostscheem wehlelajeem tīkai daſchas balsis netika nobotas. Pee tam ūapeeſiņmē, ka pee weh- leschanām ūerb ijdā wehlelaju ūeekuluoſčana waj ūazeenashana ūneek ūleetota.

No Anglijas. Franzijas flotes weesoschanās Rōvesā.
25. jul. (7. augustā), tā telegramas sīno. Rōvesas oīā atbraus-
kūši Franzijas 18 lora kugi Rājara vadibā, apšweizināti no
Angļu flotes un kraštu baterēju leeliskeeñ salutu schahweeneem.
Sāmtām jahtu bija oīā, išgrednotas karogeem, starp zitām ari
Wahzu ķeisara jahta „Meteor“. Rājars dewās tuhlin ar wiſiti
us Ļehnina jahtu. Wakord us Ļehnina jahtas tika sārihkois
aoda meelatis. Ļehninsch dsehra us prezidenta Lubē weſelibu
un iſfazija ūawu preeļu par ekladres eeroschanos, pee kam wiņš
peemetināja: „Es zero, ka juhšu apzeemojums Angļu uhdendās
bod leezību par labo satīlsmi, kura pastahw abu tautu starpā
un es esmu pahrleegzīnats, ka galvenais labums no tam buhs
tas, ka meers tiks uſturets. Jazer, ka labā satīlsmē
starv diweem tuweem kaimineem kluhs wehl stiprakā.“ Us ūcheem
wahrdeem Franzijas suhīnis atbildejis sekoſchi: „Juhšu Majes-
tates wahrbi aiskustīnās dīķi katra Franzūzi, tomeiht tee neveenu
nepahrsteigš, jo mums pasihstamas Juhšu Majestates juhtas
pret muhšu semi. Leela loma, kahda Juhšu Majestatei wispahr
peefriht ree abu walſiju tuwinaschanās, nelad netiſs aismirsta,
ir pasihstama.“

No eekſchtemēm.

No Peterburgas. Var gaidamu amnestiju jeb foba atlaikščionu, kā „Rusij“ finansējot stipras valobas. Amnestija tilščiot išslubinata Tronamantineela bsimščianas deenā, 30. julijs. Ar to tilščiot apsīchelotu viži tūžibas pahrahpumi un bala no politiskeem.

— Swarigs senata iſſlaidrojums. Viļħds schim polizija taħħas feewas, turdm nebjuše paše, aisaufdamd us pašes likumeem, weduże otrapak pee wiħreem, kād veħdeejex to proſiūx. Tagad senats iſſlaidrojjs, ka polizijai neesot taħħas teesibas veħġi paſu likumeem.

— Jauna walsts eestahde. Tihchot dibinata jauna eestahde, ministru kabinets, kura eepreelschjai opspreefschanai nodos wihus likumu projektus, fas eesneedsmi walsts domei. „Ruff“ dsirdejuſe, ka par ministru kabineta preelschneelut eezeljhot kaalu Swjatopolk Mirsku.

— Gaidamas pahrmainas augstakos walsts amatās, leisoristā galma ministris burons Frederiks atklātībā nozīmēja; vīna pēcīnīgais buhīshot Somijas generalguvernators kājss Oboleņskis. Samukārt par Somijas generalguvernotoru išshot ezelts vāj nu grofs Putjatins, vāj nākamais generaladjutants Kleigelis.

No Maſlawas. Noteefaschana. 23. julijsa nahja ifteeſaschana kara teefas preefchā Kulikowſka leeta, par grahſa Schuwalowa no aufſchanu. Leetu ifmelleja vee aifflehtgiam burwim. Pultſt. 1/25 pehz pusdeenas paſludinaja ſpreedumu, pehz kura Kulikowſki noteefats uſ nahwi jaur pa lahrſchanu.

No Warschawas. Tautas atreebiba. 22. julijs bacs
louschu opstahja us eelas dsiwu prethdu pahrdeweju, kahbu Tas-
nabrotu. Winu cewainoja ar rewolweru, pehz kam tas dsihs
wœen nomira.

No Kaunas. Amisei „Kowenstij Telgrof“ gubernatoras
sino par ſadurſmi, kas notikuse ſtarp trim Jekihawetgrados
dragunu vulka ſaldateem un Rekoſcho fabrikas strohdneeleem,
pee lam weens eabſehrees draguns ar trim ſchahweeneem no-
galinaja fabrikas ſiņnesi Leanowitſchu un Jabwigu Juſchewits-
ſchu un Niwu Hurvitſchu cewainoja. Apzeetinatos wainigos
nodewa ſara teſſai.

No Neweles. Par strahdneku nemeeereem „Rev. Zeit.“ nef schahdas sinas: Swehtbeen 24. julijs notila strahdneku sa-pulze netahlu no Nemmes stazijas. Bes kahdeem meera trauze-jumeem lauschu bari dewās turp, nesbami daschus farkanus ka-roguš, kas bij pahrlahti ar fehru vlihwuru. Sapulzes weetā usstahjās kahdi 4—5 runataji ar leelām bahrsdām un brillēm. No sapulzes atpokā, nahfot notila nopeet na faburſme. 3000 zilweku leelā strahdneku druhsmā gribēja slehtā gahjeenā dotees us vilsehtu. Polizija islaiba zausr sawām rindām kahdus 2—300 zauri, bet pahrejeem nekahwa wairs turpinat gahjeenu. Strahdneku druhsmā sahka usbrukt kasakeem, bira almeni frue-deeni, pee kam dažhi polizisti un kasaki tika eewainoti. Noris-beja ari kahdi 30—40 rewolweru schahweeni, kā domajams, tee nahza no nameem un dahrseem. Pehz tam kasaki dewa 3 sal-wes: pirmā tika schauta gaisā un pahrejās us to puši, no kureenes nahza schahweeni. Kasalu ofizeers weegli eewainots mu-gurdā. Polizijmeistars, kurech gribēja druhsmu peerunat, lai ta isflihst, dabuja no kahda strahdneela rungas spēhrenu pa labo kahju, kura diwās weetās pahrlausta. Ari kreisā kahja weegli eewainota ar almeni. Pehz tam kasaki loti energiisti kahkušči rihsotees ar pitkām un isllaidejusči druhsmu. Apzeetinats to-mehr neweens naw tizis; naw ari sinams, zil no demonstran-teem tilusči eewainoti. Taišni waķarejā beendā — rafia „Rev. Zeit.“ — pagahja pusgads, kamehr Neweles pirmo reis tika schauts us strahdnekeem.

No Noworojskas. Pastiprinatas apfarsibas
stahwollis sche eewesis.

Widseme.

No Rīgas. Baltijas nemeeru dehl, kā „Now. Wremja” fino, Peterburgā efot farabušchees dauds muischhas ihpachneelu, apspreest, kas buhtu ussahkams vret scheem nemeereem.

— **Leeliska meschu degschana.** **Vafascheereem,** kuri 24. julijsā pēhā pusdeenas brauža no **Wentspils** uz **Rigu**, tā „**Mig. Am.**“ simo, gabijās redset leelisku mescha degschānu. Iou pēc **Tukuma** wareja pa kreiso roku redset tahlumā milfigus duhmuš, lūkis notahlēm bij gruhti iſſchikrt no mahkoneem. Bet nahlot arweenu tuvak **Rigas** juhemalai, israhdijs, ka domatās mahkonos ir teescham duhmi. Apmehram 2 werstis no **Kemeru** stacijas uz **Tukuma** pusi rābās pati ugungsreħla weeta. Dedsa tur gan preeschu meschs, gan ari jauns behrju meschs. Duhmi ſche bij iſl beesi, ka, wilzeenam ionks eebrauzot, haule paſuda un valika tik tumchs, ka pilnigā walara tumſā. Duschās weetās uguns plōjīdā vafchā dſelzela turumā, un stahwot wagonu preekħā uz platformas, bij fajuhtams ſtiprs karftums. Ari storp **Kemeru** un **Slokos** stacijām redseja meschu begam, bet tahlī nost no zēla, tā ka degschanas apmehrs nebij nosinams. **Gestdeen** redseja beqam vafchās weetās ari **Smahrdes** meschus.

— Par strahdneeku streikeem „Balt. Wehst.“ ralsta
schahdi: Wairs tilai masums fabriku, ruhpneežibas eestahschu
un amatneezibas darbnitschu, kurds wehl strahdā — til plaski
un wispahrigi ir streiki. Bes jau agrak minetām fabrīdam,
ruhpneežibas eestahdēm u. t. t. strahdneeki streiko ari Firtha un
dehla instrumentu fabrīlā, kuru slehdsu us nenoteiltu laiku. Kree-
wu. Baltijas wagonu fabrika ari slehgta us ilgaku laiku un strahd-
neekus paivisam atlaida. Us nenoieikiu laiku slehgta ari Rā-
fela anilina krahsu fabrika un schodeen fagaida Fenilka un Sā-
lamandera fabriku slehgšchanu. No jauna kahla streikot welos
masgatojas un Rīgas-Tukuma dzelzceļa buhwes strahdneeli.
Slehgta ir ari Krögera pirts. Welas masgatajas peepraja
30 un 50 kap. weetā 75 un 100 kap. leelu deenas algū. Par
fabriku un ruhpneežibas eestahschu slehgšchanu strahdneeli stipri
usbudinati un felos war buht loti nelabas. Wehl nelabakas
felos war buht no Rīgas-Orlas dzelzceļa zentralās preischi ū-
zijas strahdneelu streika. Pa dzelzceleem nekahbas prezēs wais
ne=eewēd un dauds peewesto preischi sapuhst wagonōs, bet paht-
tikas preischi weikalōs preischi jau truhbst un to zenas stipri
zelds. Truhbst miltu, sveesia, seera, zukura un ari galos, jo
lopu fautuves strahdneeki un meesneeki ari streiko un galas
lopu peeweschana ir pahtrouulta. Pee Glowera fabrikas 26. ju-
lijā no riņša eeradās kahds demonstrantu pulks un usazinoja
strahdneekus, mest darbam meeru un peeprait no administracijas
galigu atbildi us strahdneeku prasībām. Up to paschu laiku
starp demonstranteem un kasakeem notika sadursme Pārdaugavā,
Sakulauskā pee atslehgu fabrikas un zitās weetās. Saduršme
notila starp kasakeem un meesneelu selkem Alesandra un Re-
weles eelu stuhri pee Marienselda slahrna. Sche saduršmes
gaita bij schahda: Tur eeradās pulzīšch streiskojojcho meesneeku
selku, usazinoja slehgta slahrni un tā paschu Marienseldu, tā wina
sellus eet lihds us gildē noturamo meesneeku un meesneeku sellu
sapulzi, lat apspresti sellu streika jautajumu. Schee usazina-
jumi netila ispilditi, bet gan tuhlia pasauti kasaki un polizija,

